

СТАНОВЛЕННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ ВПЛИВУ НА ДИТИНУ

У сучасному суспільстві все більше зростає інтерес до арт-терапії як методу зцілення за допомогою творчості. Арт-терапія сьогодні – це напрям сучасної психотерапії, що стрімко розвивається та стає все популярнішим у професійному середовищі як за кордоном, так і в нашій країні. Цей метод використовується з цілями терапевтичного впливу та при вирішенні діагностичних, корекційних, психопрофілактичних завдань. Трансформація соціально-політичної, економічної, культурно-інформаційної сфер, суспільства в цілому стимулює розвиток арт-терапевтичних технологій педагогічного та соціально-психологічного спрямування. «Важливо відзначити значний профілактичний, психокорекційний та виховний ефект занять арт-терапією. Все частіше засоби та методи арт-терапії використовуються в освітньому процесі на різних ступенях навчання» [1, с. 56].

Арт-терапія – це лікування за допомогою залучення дитини до мистецтв. При цьому дитина навчається спілкуватись з навколишнім світом на рівні екосистеми, використовуючи образотворчі, рухові та звукові засоби. Вона має змогу самостійно висловлювати свої почуття, потреби та мотивацію своєї поведінки, діяльності і спілкування, необхідні для її повноцінного розвитку та пристосування до навколишнього середовища.

Основна увага при проведенні корекційної арт-терапії приділяється ставленню дитини до своєї діяльності, своїх малюнків, гри на музичних інструментах тощо. Головне завдання педагога спрямоване на розвиток мотивації дитини до діяльності, відбір прийомів арт-терапії для кращого формування мотиваційної сфери у дітей з різними формами органічного ураження нервової системи.

Арт-терапію, як методику корекції, доцільно використовувати в комплексі функціонально-системної медико-соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями здоров'я. Застосування арт-терапії підвищує пізнавальну активність дітей, сприяє сенсорному та руховому розвитку, концентрує увагу. Крім того, арт-терапія дозволяє здійснювати більш ефективний вплив на формування емоційної сфери, спонукає до подальшого розвитку компенсаторних властивостей збережених функціональних систем.

Педагогічна корекція за допомогою арт-терапії у дітей з обмеженими можливостями здоров'я (клініко-синдромологічними формами органічного ураження нервової системи) має свої особливості і визначає доцільність врахування загальних та індивідуальних напрямів і умов роботи, а саме: віку дитини, ступеня зрілості всіх функціональних систем, індивідуальних властивостей її особистості. Але цей метод доцільно використовувати в

роботі і з здоровими дітьми для покращення їхньої роботи на заняттях і для зняття перевтоми.

Загальні напрями та умови проведення арт-терапії схожі на інші методики педагогічної корекції і добре впливають на всіх дітей. Арт-терапія дає високий позитивний емоційний заряд, формує впевненість в своїх силах у дітей, їх особистість. Арт-терапія не має обмежень у використанні і не вимагає великих здібностей до образотворчої діяльності чи певних навичок. Арт-терапія є засобом спілкування педагога з вихованцями.

Педагог зобов'язаний:

- усвідомлювати і пам'ятати про труднощі дитини в реалізації можливостей своїх функціональних систем;
- встановити напрями і завдання корекційної роботи з арт-терапії;
- підібрати ті види арт-терапії, які конкретна дитина спроможна виконати і отримати результат;
- дати можливість дитині самостійно вибрати завдання;
- встановити з дитиною доброзичливий двобічний контакт;
- регламентувати роботу дитини, що дає змогу підвищити зосередження уваги [2, с. 276].

Такі правила проведення корекції і арт-терапії стимулюють пізнавальну активність дитини, організовують її поведінку, підвищують самооцінку.

Аналіз сучасних дослідників з арт-терапії мистецтвом дозволяє вбачати, що цей метод для лікувальних цілей є доцільним і тому:

- дає можливість для вираження агресивних почуттів в соціально доступній манері. Малювання фарбами чи ліплення являються безпечним способом розрядки напруги, яка присутня в дитини;
- прискорює прогрес в терапії. Підсвідомі конфлікти та внутрішні переживання легше виражаються за допомогою зорових образів;
- дає підстави для інтерпретації і діагностичної роботи в процесі арт-терапії. Творчість є основним в такій роботі;
- дозволяє працювати з відчуттями і є єдиним інструментом для покращення відчуття та переконань;
- допомагає підняти емоційний стан до позитивного;
- є ланцюжком у виникненні почуття внутрішнього контролю та порядку. Малювання, живопис фарбами та ліплення приводять до необхідності використання форми та кольору;
- розвиває та підсилює увагу до відчуттів. Мистецтво виникає в результаті творчості, яка дає можливість змінити зорове відчуття і дозволяє експериментувати з ними;
- підсилює відчуття того, що індивідуальність є цінним і потрібно творчо її розвивати [3, с. 121–124].

Таким чином, можна стверджувати, що арт-терапія є активно еволюціонуючим напрямом, що змінюється, в лікувальній, соціальній і педагогічній роботі. Така терапія допомагає вирішити конфлікти та досягти гармонії в собі, навчає фантазувати і уявляти.

Список використаних джерел:

1. Коротчук О. Ю. Арт-терапія у житті дітей з особливими потребами// Освіта та наука у вимірах ХХІ століття: Матеріали звітної-наукової конференції, 12–13 травня / М-во освіти і науки України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : НПУ, 2006. – С. 56–58.
2. Копытин А. И. Теория и практика арт-терапии / А. И. Копытин. – СПб. : Питер, 2002. – 366 с.
3. Рыбакова С. Г. Арт-терапия для детей с задержкой психического развития / С. Г. Рыбакова. – СПб. : Речь, 2007. – 144 с.